

Posudek na magisterskou práci Jany Staňkové: Prameny pozitivního vztahu k druhým lidem

Diplomová práce „Prameny pozitivního vztahu k druhým lidem“ se zaměřuje na, z velké části, psychologické hledání zdrojů otevřeného postoje člověka k druhým lidem. Práce se *de facto* omezuje na detekci jediného, byť zásadního vlivu, jímž je pozitivní vztah člověka k sobě samému. Autorka správně zdůrazňuje skutečnost, že pokud nejsme přáteli se sebou, obtížně budeme přáteli s druhými. Diplomantka v práci, jistě užitečně, kontrastuje ideál harmonického vztahu k sobě samému s disharmonickými projevy, jakými je sobectví (které autorka správně rozlišuje od nezbytného láskyplného vztahu k sobě), sebelítost, osamělost. Psychologická rovina zpracování tématu se projevuje častým rekurzem k dětské psychologii, k rané dětské fázi, v níž se pozitivní, nebo negativní vztah konstituuje (totiž na základě přijetí, či nepřijetí rodiči). O silně psychologizujícím zpracování tématu svědčí i literatura, o níž se autorka opírá. V závěru práce autorka zdůrazňuje význam přátelství jako lásku v nejširším slova smyslu, o němž si autorka často posteskuje, že v naší „výkonnostní“ době na něj nezbyvá čas.

Po formální stránce je práce zpracována velice kvalitně. Stylistická úroveň práce je dobrá. Text je průběžně dokládán citacemi. Práce je jasně strukturována. Cíl práce je dostatečně srozumitelně a jasně formulován. Práce využívá široké množství, byť bohužel téměř výlučně pouze domácí, sekundární literatury. Snad jedinou do očí bijící chybou jsou iniciály známého autora C. S. Lewise, jehož autorka pojmenovává jako G. S. Lewis.

Určité závažnější nedostatky spatřuji v následujícím:

- 1) Není vyjasněn vztah toho, co zakládá, a toho, co je založena. Zakládá vztah k sobě samému vztah k druhým, nebo naopak, vztah k druhým zakládá náš vztah k sobě samému? Autorce se tuto „dialektiku“ podle našeho soudu nepodařilo zcela rozplést. Formulace jednou ve prospěch jedné, po druhé ve prospěch druhé teze se v textu jen hemží.
- 2) Domníváme se, že téma je přece jen formulováno až příliš obecně. Důsledkem této obecnosti jsou velice často zmiňované triviální pravdy „Každý musí mít někoho rád“, „Člověk touží po smyslu“. Omezení se na autora, či na pouze psychologický aspekt problematiky by práci, myslím, prospělo (člověk by tak odložil veškerá „teologická“ či „filosofická“ očekávání). Zamezilo by se tak určité nesrozumitelnosti formulací typu „...smysl je proměnlivý ze dne na den, ve skutečnosti se mění každým okamžikem“ (str. 14), či zavádějícím tvrzením typu „Za smysl lidské existence je možné považovat vše, co způsobuje, že je člověku dobře“ (str. 70). Co tím autorka myslí? Jsou to i hédonistická dobra? Co má ona psychologická proměnlivost společného s autorčinou (alespoň ve své ambici) „filosofující“ první kapitolou o „smyslu smyslu“? Právě tato úvodní kapitola „Smysl o lidské existenci“ se nám ve srovnání s následujícími pasážemi psychologickými jeví výrazně slabší. Nejasná je formulace typu „Dříve byla láska k sobě samému považována za projev sobectví“ (str. 72 dole). O jaké historické autory se diplomantka opírá? Pro aristotelsky orientované filosofy toto tvrzení zcela jistě neplatilo.
- 3) Práce často sklouzává k doxografické „koláži“ názorů různých autorit. Od všech si eklekticisticky bere něco, aniž by se kdy vůbec autorka vůči některým z těchto názorů nějak vymezila. Práci chybí kritičtější „osten“.

Z důvodu těchto nedostatků proto práci, která je evidentně dílem vlastního zanícení a hluboké osobní motivace, navrhuji posuzovat jako „velmi dobrou“.

Daniel Heider, Ph.D., 24. 4. 2010

